

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 13 stycznia 2016 r.

Pozycja 13

POSTANOWIENIE z dnia 11 września 2015 r. Sygn. akt Ts 10/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej D.K. w sprawie zgodności:

art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, ze zm.)
z art. 32 w zw. z art. 67 ust. 1 i w zw. z art. 68 ust. 1 oraz z art. 2 i art. 20 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 8 stycznia 2015 r. skarżąca zakwestionowała zgodność art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, ze zm.; dalej: ustawa o FUS) z art. 32 w zw. z art. 67 ust. 1 i w zw. z art. 68 ust. 1 oraz z art. 2 i art. 20 Konstytucji.

Skargę konstytucyjną wniesiono na podstawie następującego stanu faktycznego sprawy. Decyzją z czerwca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w B. odmówił skarżącej prawa do emerytury w obniżonym wieku. Odwołanie złożone od powyższej decyzji oddalił Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z października 2013 r. Apelację wniesioną od orzeczenia sądu I instancji oddalił Sąd Apelacyjny w B. (dalej: Sąd Apelacyjny w B.) wyrokiem z maja 2014 r. Wyrok ten został doręczony skarżącej 14 czerwca 2014 r.

W dniu 30 czerwca 2014 r. skarżąca złożyła wniosek o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej. Pismo Okręgowej Rady Adwokackiej w B. (dalej: ORA w B.) z 5 listopada 2014 r., informujące skarżącą o wyznaczeniu pełnomocnika, zostało jej doręczone 7 listopada 2014 r.

W uzasadnieniu rozstrzygnięć wydanych w sprawie, organy orzekające podkreślały, że skarżąca nie wykazała 15 lat pracy w warunkach szczególnych. w ich ocenie do 15-letniego okresu nie wlicza się wykonywania pracy w szczególnych warunkach w ramach prowadzonej jednoosobowej działalności gospodarczej, mimo że rodzaj tej pracy jest objęty wykazem prac w szczególnych warunkach, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43).

Z wydaniem powyżej wskazanych rozstrzygnięć skarżąca wiąże naruszenie zasady równości w zakresie prawa do zabezpieczenia społecznego. Skarżąca wykonywała tę samą pracę przy garbowaniu i wykańczaniu skór, zarówno będąc zatrudniona na umowę o pracę, jak i w ramach prowadzonej jednoosobowo działalności gospodarczej. Okresu wykonywania tej pracy w ramach działalności gospodarczej orzekające organy nie zaliczyły jej do stażu pracy w szkodliwych warunkach, który decyduje o przyznaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku. Oznacza to, że ustawodawca różnicuje zakres ochrony praw podmiotowych wynikających z art. 67 ust. 1 oraz art. 68 Konstytucji, według formy zatrudnienia, dyskryminując osoby, które prowadzą własną działalność gospodarczą.

Zdaniem skarżącej zastosowanie okoliczności wykonywania samodzielnie pracy w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej jako elementu wyłączonego prawa do wcześniejszej emerytury w sytuacji świadczenia pracy w szkodliwych warunkach ma zdecydowanie cechy nieuzasadnionej dyskryminacji, co narusza także prawa wyrażone w art. 2 i art. 20 Konstytucji.

Zarządzeniem z 20 stycznia 2015 r. Trybunał wezwał skarżącą do uzupełnienia braków skargi konstytucyjnej, przez nadesłanie kopii: postanowienia sądu rejonowego w sprawie przyznania skarżącej pełnomocnika z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej, nadesłanie pięciu uwierzytelnionych kopii pisma ORA w B. wyznaczającego skarżącą adwokata z urzędu, a także wskazanie daty doręczenia tego pisma pełnomocnikowi skarżącej.

W odpowiedzi na powyższe zarządzenie skarżąca wskazała, że pismo ORA w B. zostało doręczone pełnomocnikowi 20 listopada 2014 r. Do pisma procesowego zostało ponadto dołączone postanowienie Sądu Rejonowego w B. z października 2014 r. ustanawiające dla skarżącej pełnomocnika z urzędu oraz zarządzenie przewodniczącej wydziału w Sądzie Apelacyjnym w B. z września 2014 r., na podstawie którego Sąd Apelacyjny w B. – uznawszy się za niewłaściwy rzeczowo – przekazał Sądowi Rejonowemu w B. do rozpoznania złożony do akt sprawy wniosek skarżającej o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Skarga konstytucyjna jest środkiem ochrony konstytucyjnych praw i wolności. Jej wniesienie zostało uzależnione od spełnienia licznych warunków wynikających bezpośrednio z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w przepisach ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK).

W świetle art. 46 ust. 1 ustawy o TK skarga konstytucyjna może być złożona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu trzech miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Termin do wniesienia skargi ma charakter materialnoprawny i jest terminem zawitym. Wyznacza granice czasowe, w jakich skarżący może skorzystać z prawa obrony przysługujących mu wolności i praw przez zakwestionowanie w skardze konstytucyjnej generalnego aktu normatywnego (zob. np. postanowienia TK z: 5 października 1999 r., Ts 74/99, OTK ZU nr 7/1999, poz. 206; 17 stycznia 2001 r., Ts 123/00, OTK ZU nr 1/2001, poz. 20; 5 kwietnia 2006 r., Ts 46/06, OTK ZU nr 5/B/2006, poz. 234; 4 marca 2008 r., Ts 223/07, OTK ZU nr 3/B/2008, poz. 119).

Prawomocny wyrok Sadu Apelacyjnego w B. z maja 2014 r. doręczono skarżącej 14 czerwca 2014 r. i z tym dniem rozpoczął bieg trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej.

W myśl art. 48 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy o TK w razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej skarżący może zwrócić się do sądu rejonowego swojego miejsca zamieszkania (siedziby) o ustanowienie dla niego adwokata lub radcy prawnego z urzędu, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego, w celu sporządzenia skargi konstytucyjnej. Zgodnie z art. 48 ust. 2 zdanie drugie ustawy o TK do czasu rozstrzygnięcia wniosku przez sąd nie biegnie termin określony w art. 46 ust. 1 ustawy o TK. Zatem należy stwierdzić, że bieg terminu do wniesienia skargi ulega zawieszeniu z dniem złożenia wniosku do sądu właściwego rzeczowo i miejscowo (zob. postanowienie TK z 21 marca 2013 r., SK 32/12, OTK ZU nr 3/A/2013, poz. 37). Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Trybunału zawieszenie terminu do złożenia skargi konstytucyjnej trwa do dnia, w którym adwokat lub radca prawny dowiedział się o ustanowieniu go pełnomocnikiem w sprawie sporządzenia skargi konstytucyjnej (zob. m.in. postanowienie TK z 9 października 2006 r., Ts 91/06, OTK ZU nr 5/B/2006, poz. 247 oraz wyżej przywołane postanowienie TK z 21 marca 2013 r., SK 32/12). Trzeba także podkreślić, że termin do wniesienia skargi jest terminem, którego ciągłość nie jest wymagana w rozumieniu art. 114 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. 2014 r. poz. 121, ze zm.), co oznacza, że za miesiąc uznaje się 30 dni. Jeżeli zatem ulegnie on zawieszeniu na podstawie art. 48 ust. 2 ustawy o TK, to badając, czy został on dotrzymany, należy przyjąć, że trzy miesiące równają się 90 dniom.

Z zarządzenia przewodniczącej wydziału w Sądzie Apelacyjnym w B. z września 2014 r. wynika, że z wnioskiem o przyznanie pełnomocnika z urzędu skarżący zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w B., który dopiero 11 września 2014 r. przekazał wniosek do rozpoznania sądowi właściwemu. w takiej sytuacji termin do wniesienia skargi mógłby ulec zawieszeniu dopiero dzień po przekazaniu wniosku do sądu właściwego (a więc najwcześniej 12 września 2014 r., tj. – biorąc pod uwagę to, że wyrok Sądu Apelacyjnego w B. z maja 2014 r. został doręczony 14 czerwca 2014 r. – w 90. dniu biegu terminu). Ponieważ od doręczenia adwokatowi pisma o wyznaczeniu go na pełnomocnika z urzędu (20 listopada 2014 r.) do złożenia skargi konstytucyjnej (8 stycznia 2015 r.) upłynęło 49 dni, więc należy stwierdzić, że skarga została wniesiona po upływie ustawowego terminu. Trybunał jeszcze raz podkreśla, że termin, o którym mowa w art. 46 ust. 1 ustawy o TK, ulega zawieszeniu tylko wtedy, gdy skarżący wystąpi do sądu właściwego miejscowo i rzeczowo z wnioskiem o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu w celu złożenia skargi konstytucyjnej.

W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 36 ust. 3 w zw. z art. 46 ust. 1 ustawy o TK – odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.